

Detlev Blanke: mia interlingvistika patro

Haitao LIU

Multaj kiuj konis Detlev Blanke certe konsentos kun mi, se mi karakterizas lian personecon per jenaj vortoj: helpemo, kunlaboremo, afableco, vigleco. Mi povas ankaŭ diri, ke li estis kompetenta sciencisto, instigema mentoro, kaj honesta idealisto. Sed tiom multaj viveroj ligis nin du, ke ni fariĝis pli ol amikoj kaj fakaj kolegoj. Por mi fakte Detlev Blanke estis mia spirita patro, kiel iam skribis Renato Corsetti.

En 2009 aperis mia ĉinlingva libro *Dependa gramatiko: el teorio al praktiko*, kiu baziĝas sur mia doktora disertacio. En ĝia postparolo mi dankas Detlev per jenaj vortoj: “Liaj multjaraj instigoj kaj subtenoj igis min kredi, ke lingvistiko estas eble la destino de mia vivo” (Liu 2009:316).

Do kiel mi renkontis mian spiritan patron? En 1981 mi komencis lerni Esperanton, kaj en la fino de 1987 mi interesiĝis pri interlingvistiko kaj esperantologio. Tamen mi ne povis trovi fakajn dokumentojn pri la temo. Tiam mi loĝis en Qinghai, en okcidenta Ĉinio, malproksime de grandaj urboj. Mi kredas, ke siatempe kie ajn en Ĉinio estis malfacile trovi tiajn materialojn, aŭ eĉ nun la problemo ekzistas. Do, ĉirkaŭ la jarkomenco de 1988 mi skribis al Detlev por peti lian helpon. Mi klare memoras, ke je 1988-04-25 mi ricevis du germanlingvajn librojn de Detlev: *Internationale Plansprachen* (Blanke 1985; Internaciaj Planlingvoj) kaj *Esperanto und Wissenschaft* (Blanke 1982; Esperanto kaj Scienco).

Fakte, la du libroj malfermis al mi la pordon al interlingvistiko kaj esperantologio. Retrorigardante la historion de interlingvistiko, *Internationale Plansprachen* jam fariĝis klasika verko en la kampo. Do, dank’ al Detlev mi vere havis bonan komencon al la vojo de interlingvistiko.

En 2011, okaze de la 70-jariĝo de Detlev, Cyril Brosch kaj Sabine Fiedler (red. 2011) publikigis festlibron, kaj Ulrich Becker (red. 2011) redaktis bibliografion de la publikaĵoj de Detlev Blanke. La bibliografio enhavas 1284 dokumentojn verkitaĵojn de Detlev dum la periodo 1958–2011. Sendube ĉiuj dokumentoj estas gravaj por koni la akademiajn ideojn de Detlev. Sed plej multe influas min ĝis nun *Internationale Plansprachen* krom la pli posta *Interlinguistische Beiträge* (Blanke 2006; Interlingvistikaj Kontribuoj).

Estas tre bedaŭrinde, ke ni neniam renkontis unu la alian. Detlev ĉeestis la 71-an UK-on (1986) en Pekino, sed mi ne, pro la siatempa studrestado en Usono. La alian, 89-an UK-on (2004) en Pekino mi partoprenis, sed Detlev ne. Foje ni ja diskutis eblecon de nia renkontiĝo, kiel Detlev skribis je 2000-04-17:

Vi povus veni nur al Berlino por 2–3 semajnoj (aŭ malpli, laŭ viaj ebloj) kaj trankvile labori en nia explorejo (fakte aparta domo). De Berlino eblus atingi diversajn interesajn homojn kaj lokojn dum 3–8 horoj: ekz. Schubert, biblioteko de Aalen, Fiedler en Leipzig ktp. Kompreneble, vian kompletan restadon ni kovrus.

Ni tamen multege korespondis unue per paperaj leteroj kaj poste per retmesaĝoj. En la daŭro de 28 jaroj, t.e. ekde la komenco de 1988 ĝis la subita forpaso de Detlev en aŭgusto 2016, ni interŝanĝis pli ol mil paperajn leterojn kaj retmesaĝojn.

Dum tiuj jardekoj Detlev ankaŭ sendis al mi sume pli ol cent gravajn librojn kaj aliajn dokumentojn pri interlingvistiko. En diversaj etapo, por certigi la alvenon de la sendaĵoj, Detlev ĉiam petis min sendi al li mian adreson en ĉinaj ideogramoj.

Nia komuna interesiĝo pri interlingvistikaj materialoj esence radikiĝis en niaj amo al interlingvistiko kaj volo disvastigi tian amon al la mondo per scienca metodo.

Sed pri kia interlingvistiko temas? Tiurilate mi ricevis de Detlev profundan fakan kaj spiritan edifadon. Tiu edifado okazis tra amaso da leteroj kaj retmesaĝoj interŝanĝitaj inter Detlev kaj mi — kaj libroj kaj dokumentoj senditaj de Detlev al mi. La plej grava influo kiun Detlev donis al mi verŝajne koncernas bazajn vidpunktojn pri lingvistikaj esploroj.

Mallonge dirite temas pri la konstato, ke lingvo ne estas pura sistemo de simboloj, kaj ke ajna lingvistika esploro devas atenti la homajn faktorojn. Tio estas valida ne nur por interlingvistiko, sed ankaŭ por kvanta lingvistiko.

Mi iam skribis en mia komparo inter la verkoj de Detlev Blanke (1985) kaj Alicja Sakaguchi (1998):

El scienca vidpunkto, la du komparataj monografioj konsidereblas kiel gravaj bazoŝtonoj, sur kiuj konstruiĝos la interlingvistika domego. Ni ne forgesu ke sociologio ĉefe kunĝluas la konstruaĵon de Blanke, kaj lingvistiko tiun de Sakaguchi. Ili ambaŭ konstruas samtipan domegon, sed per iom malsamaj gluaĵoj. Tiuj du gluaĵoj reprezentas la ĉefajn tendencojn de interlingvistika konstruado kaj formiĝo. (Liu 1999)

Tie, kie mi diras ke lingvistiko kunĝluas la domegon de Sakaguchi, fakte mi volis diri ke la semiotiko ludas gravan rolon en ŝia libro. Tamen, en la verkoj

de Detlev ni povas facile rimarki lian emfazon de la influoj de sociaj faktoroj al lingvaj evoluadoj kaj aliaĵoj.

Laŭ mia nuna kompreno estas tre inde kaj ankaŭ ende konsideri la sociajn aŭ homajn faktorojn en lingvaj esploroj, ĉar homoj, kiel la kreintoj kaj uzantoj de lingvo, ne vivas en vakuo. La socia ĉirkaŭaĵo kaj kognna strukturo de la homo sendube influas la multajn flankojn de la homa lingvo (Liu 2014). Por konsciigi min ĝuste pri tio Detlev ludis tre ŝlosilan rolon, kaj pri tio mi estas profunde danka al li.

En la fino de 1999 mi konsciigis, ke Detlev festos sian 60-jariĝon en 2001. Pro la grandaj meritoj de Detlev en la interlingvistika kaj planlingva terenoj estus inde havi festlibron al lia 60-jariĝo, mi pensis. Tamen, redakti tian libron ne estas facila tasko. Do, mi skribis al Sabine Fiedler pri ebla kunredaktado komence de 2000. Tuj mi ricevis respondon. Ŝi skribis i.a.:

Estas proverbo en la germana lingvo (...): Du homoj unu penso. Mi komencas mian leteron per menciado de tiu proverbo, ĉar dum la pasintaj du semajnoj mi okupiĝis pri tiu ideo. Sur mia skribotablo jam kuŝas listo kun nomoj de eblaj kontribuontoj al la festlibro.

Ni sendis al eblaj kontribuontoj alvokon je 2000-01-27. Tuj reagis Humphrey Tonkin kaj Probal Dasgupta, kaj sekvis aliaj. Ĉio iris glate, kvankam kompreneble necesis grandega kvanto da komunikado inter ni, la redaktoroj, kaj la aŭtoroj.

Fine la festlibro ampleka je 736 paĝoj kaj kun 43 kontribuaĵoj ĝustatempe eliris el la presejo antaŭ la 60-jariĝo de Detlev (Fiedler & Liu, red. 2001). Li skribis al mi je 2001-06-12:

Mi ĵus revenis el la sudo de Germanio kaj finfine povas tre kore danki vin pro la grandioza festlibro, kiun vi kaj Sabine pretigis por mi. Ĝi estis la plej bela naskiĝtaga donaco, kiun mi povis imagi. En la kadro de la Germana Esperanto-Kongreso en Ludwigshafen ĉe la rivero Rhein Sabine faris paroladon kaj publike transdonis al mi ekzempleron de la libro. Ankaŭ la eldonisto faris paroladeton. Mi dankis al ĉiuj, inkluzive de vi, kompreneble. Nun mi tute ne povas laŭmerite danki al vi, ĉar tio postulus kelkpaĝan leteron. Mi simple esprimas mian ĝojon, ke mi trovis tiel inteligentan, kreivan, diligentan kaj simpatian amikon en Ĉinio. Estas al mi plezuro ankaŭ estonte iom helpi, ke via interlingvistika biblioteko kresku.

Mi ĝojas ĝis nun, ke mi tiel sukcese povis kuniniciati kaj efektiviĝi omaĝon al Detlev. En la interreto oni ankoraŭ nun povas facile legi la festlibron ĉe www.lingviko.net/db/index.htm.

Laŭ mi Detlev Blanke estas la patro de la moderna interlingvistiko.

Referencoj

- Becker, Ulrich, red. 2011. *Interlinguistik und Esperantologie. Bibliographie der Veröffentlichungen von Detlev Blanke. Interlingvistiko kaj esperantologio. Bibliografio de la publikaĵoj de Detlev Blanke*, 234 pp. Nov-Jorko, NY: Mondial. ISBN 978-1-59569-202-3.
- Blanke, Detlev. 1985. *Internationale Plansprachen. Eine Einführung*. Berlino: Akademie-Verlag.
- Blanke, Detlev. 2006. *Interlinguistische Beiträge: Zum Wesen und zur Funktion internationaler Plansprachen*, 405 pp. Redaktita de Sabine Fiedler. Frankfurt am Main: Peter Lang. ISBN 3-361-55024-3.
- Brosch, Cyril; Fiedler, Sabine, red. 2011. *Florilegium Interlinguisticum: Festschrift für Detlev Blanke zum 70. Geburtstag*, 424 pp. Frankfurt am Main k.a.: Peter Lang. ISBN 978-3-63128-3.
- Fiedler, Sabine; Liu Haitao, red. 2001. *Studoj pri interlingvistiko – Studien zur Interlinguistik. Festlibro omaĝe al la 60-jariĝo de Detlev Blanke – Festschrift für Detlev Blanke zum 60. Geburtstag*. 736 pp. Dobřichovice: KAVA-PECH. ISBN 80-85853-53-1.
- Liu, Haitao. 1999. Kiel evoluas interlingvistiko? *Language Problems and Language Planning* **23**(1), 65–77.
- Liu, Haitao. 2009. *Dependency Grammar: from Theory to Practice*. (En la ĉina.) Pekino: Science Press.
- Liu, Haitao. 2014. Language is more a human-driven system than a semiotic system. *Physics of Life Reviews* **11**, 309–310.
- Sakaguchi, Alicja. 1998. *Interlinguistik: Gegenstand, Ziele, Aufgaben, Methoden*. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Prof. d-ro Haitao Liu diplomigis pri elektrotekniko de la Universitato Xi'an en 1983. De 1983 ĝis 2002 li laboris kiel inĝeniero, supera inĝeniero kaj eminenta inĝeniero en la Alumina Kompanio de Ĉinio (CHALCO), Xining kaj Pekino. De 2002 ĝis 2010 profesoro en la Komunika Universitato de Ĉinio, Pekino. En 2006 doktoriĝis pri lingvistiko ĉe la sama universitato. Ekde 2010 ĝis nun eminenta profesoro de la Universitato Zhejiang, Hangzhou, Ĉinio. Aŭtoro de ĉ. 150 publikaĵoj pri lingvoj kaj lingvistiko. Ĉefaj esplorkampoj: kvanta lingvistiko, dependa gramatiko, interlingvistiko, lingvo-planado. En 2016 li estis elektita al la Akademio de Esperanto.

Paperpoŝta adreso de la aŭtoro: Zhejiang University, Department of Linguistics,
No. 866 Yuhangtang Road, CN-310058 Hangzhou, Ĉinio
Retpoŝta adreso: {htliu@163.com}
URL: www.lingviko.net/; mypage.zju.edu.cn/lht

Ricevita 2016-09-24; reviziita versio ricevita 2016-10-19
(pli ampleksa versio aperis ĉe la retejo de
El Popola Ĉinio, redaktita de USUI Hiroyuki)
Akceptita por publikigo 2016-10-12; 2016-10-19